

R O Z S U D O K

V M E N E S L O V E N S K E J R E P U B L I K Y

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Idy Hanzelovej a členiek senátu JUDr. Júlie Horskej a JUDr. Marianny Reiffovej, v právnej veci navrhovateľa **M. K.**, bytom M., proti odporkyni **Sociálnej poisťovni v Bratislave**, Ul. 29. augusta č. 8, o starobný dôchodok, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Trnave zo 7. júna 2010, č. k. 42Sd/52/ 2009-38, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave zo 7. júna 2010 č. k. 42Sd/52/ 2009 – 38, **p o t v r d z u j e .**

Navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania **nepriznáva.**

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Trnave rozsudkom zo 7. júna 2010, č. k. 42Sd/52/2009 – 38, potvrdil rozhodnutie z 9. novembra 2009 číslo X., ktorým odporkyňa podľa § 65, § 112 ods. 1 a § 114 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákona o sociálnom poistení“), priznala navrhovateľovi od 28. marca 2005 starobný dôchodok v sume 5 340 Sk mesačne. Podľa § 293e tohto zákona v znení zákona č. 244/2005 Z.z. odporkyňa od výplatného termínu v júli 2005 zvýšila starobný dôchodok navrhovateľa na sumu 5 813 Sk mesačne. Podľa § 82 uvedeného zákona a v súlade s opatrením Ministerstva práce, sociálnych

vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 229/2006 Z.z., ktoré ustanovuje percento zvýšenia dôchodkovej dávky, odporkyňa zvýšila navrhovateľovi starobný dôchodok od 1. júla 2006 na sumu 6 159 Sk mesačne. Ďalej, podľa § 82 zákona o sociálnom poistení v znení zákona č. 310/2006 Z.z. a v súlade s opatrením Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 197/2007 Z.z., ktoré ustanovuje percento zvýšenia dôchodkovej dávky, odporkyňa zvýšila navrhovateľovi starobný dôchodok na sumu 6 544 Sk mesačne. Podľa § 82 zákona o sociálnom poistení a v súlade s opatrením Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 136/2008 Z. z., ktoré ustanovuje percento zvýšenia dôchodkovej dávky, od 1. júla 2008 zvýšila odporkyňa navrhovateľovi starobný dôchodok na sumu 6 872 Sk mesačne. Podľa § 293ar ods. 1 zákona o sociálnom poistení v znení zákona č. 659/2007 Z.z. odporkyňa stanovila, že navrhovateľovi k 1. januáru 2009 patrí starobný dôchodok v sume 228,20 € mesačne. Napokon podľa § 82 zákona o sociálnom poistení v súlade s opatrením Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 450/2008 Z.z., ktoré ustanovuje percento zvýšenia dôchodkovej dávky, odporkyňa navrhovateľovi od 1. januára 2009 zvýšila starobný dôchodok na sumu 244,10 € mesačne.

Krajský súd týmto rozsudkom potvrdil aj rozhodnutie z 11. februára 2010 č. X. ktorým odporkyňa pozmenila svoje rozhodnutie z 9. novembra 2009 po doplnení zákonných opatrení, ktoré boli použité pri priznaní starobného dôchodku. Ďalším zmenovým rozhodnutím z 1. júna 2010 č. X., odporkyňa doplnila vo výroku napadnutého rozhodnutia druhý odsek, správne znenie zákona o sociálnom poistení v znení zákona č. 449/2008 Z.z.

V odôvodnení svojho rozsudku krajský súd uviedol, že navrhovateľ dovŕšil dôchodkový vek dňa 24. novembra 2004. Keďže si navrhovateľ nárok na výplatu dávky, t. j. žiadosť o starobný dôchodok k dosiahnutému dôchodkovému veku nepodal, ale si podal až dňa 28. marca 2008, pri trojročnej premlčacej lehote sa mu nárok premlčal odo dňa dosiahnutia dôchodkového veku dňom 24. novembra 2004 do 28. marca 2005, odkedy mu starobný dôchodok patrí. S rozhodnutiami odporkyne sa krajský súd stotožnil a považoval ich za vecne správne.

Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie navrhovateľ. Odvolaním sa domáhal zmeny rozsudku krajského súdu a priznania mu starobného dôchodku odporkyňou odo dňa jeho vzniku nároku naň v zmysle príslušných vyššie citovaných ustanovení zákona o sociálnom poistení, t. j. od 20. novembra 2004, ako to vždy žiadal a aby sa odporkyňa vysporiadala s výškou tohto dôchodku. Uviedol, že napadnutý rozsudok krajského súdu

vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, nakoľko súd, podobne ako odporkyňa, nerozlišuje dôsledne medzi vznikom nároku na dávku a vznikom nároku na jeho výplatu. Preto bez ohľadu na jeho oneskorené podanie žiadosti o dôchodok, nejestvuje žiadny právny dôvod nepriznať mu ho ku dňu jeho vzniku k 20. novembru 2004, nakoľko tento nárok uplynutím času nezanikol a stále trvá. Podľa ustanovenia druhej vety čl. 12 Ústavy, základné práva a teda aj všetky z nich vyplývajúce nároky sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné, nezrušiteľné. To isté je zaručené aj v článkoch 1 a 30 Listiny základných práv a slobôd.

V odvolaní poukázal na administratívne zmätočný postup Krajského súdu v Trnave, ktorým mu bola odňatá možnosť konať pred súdom tým, že 13. apríla 2010 mu bolo krajským súdom doručené riadne predvolanie na pojednávanie v uvedenej veci na deň 9. júna 2010. Avšak 24. mája 2010 mu bolo doručené trojbodové „Upovedomenie o odročení alebo odvolaní pojednávania“ tak, že sa pojednávanie odročuje na deň 7. júna 2010, rozumel, že sa odkladá o dva dni skôr. Keďže bolo uvedené, že „Predvoláme Vás na toto nové pojednávanie“, rozumel, že ďalšie predvolanie ešte dostane. Odvtedy žiadne predvolanie nedostal a tak tvrdenie v napadnutom rozsudku, že bol na pojednávanie riadne predvolaný, podľa neho, nezodpovedá skutočnosti. Uviedol, že týmto postupom súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom. Vec bola prerokovaná v jeho neprítomnosti, a tým nedostal možnosť vyjadriť sa k vykonávaným dôkazom, čím boli hrubo porušené jeho základné práva v zmysle čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

Odporkyňa vo vyjadrení na odvolanie navrhovateľa uviedla, že dôvody, ktoré uvádza navrhovateľ v odvolaní nepovažuje za opodstatnené. Navrhla odvolacím súdom rozsudok súdu prvého stupňa ako správny potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 OSP s poukazom na § 250s v spojení s § 250l OSP preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu podaného odvolania a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nemožno vyhovieť.

Z obsahu spisového materiálu vyplýva, že navrhovateľ si žiadosťou spísanou 2. apríla 2008 uplatnil u odporkyňi priznanie nároku na starobný dôchodok od 28. marca 2008. Dôchodkový vek navrhovateľ dosiahol dňa 20. novembra 2004. Odporkyňa preskúmanými rozhodnutiami priznala navrhovateľovi starobný dôchodok počnúc od 28. marca 2005, pretože nárok na výplatu dávky uplynutím troch rokov odo dňa, za ktorý dávka patrila, sa premlčal. Nárok na dávku starobného dôchodku za čas od 20. novembra 2004, kedy

navrhovateľ dosiahol dôchodkový vek, do dňa 28. marca 2005, za ktorý by inak navrhovateľovi dávka patrila, v dôsledku premlčania navrhovateľovi nepatrí. Priznanie nároku na starobný dôchodok a aj jeho výplata za uvedené obdobie je predmetom tohto konania na základe podaného návrhu na preskúmanie rozhodnutí odporkyne podaného navrhovateľom, ako aj v dôsledku ním podaného odvolania proti prvostupňovému rozsudku.

Podľa ustanovenia § 65 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, nárok na starobný dôchodok vzniká získaním najmenej 10 rokov obdobia dôchodkového poistenia a dovŕšením dôchodkového veku.

Podľa ustanovenia § 65 ods. 3 písm. a) zákona o sociálnom poistení mužovi, ktorý v období od 1. januára 2004 do 31. decembra 2005 dovŕšil vek 60 rokov, sa dôchodkový vek určí tak, že k veku 60 rokov sa v roku 2004 pripočíta 9 kalendárnych mesiacov.

Podľa § 109 ods. 2 zákona o sociálnom poistení nárok na výplatu dávky vzniká splnením podmienok ustanovených týmto zákonom na vznik nároku na dávku, splnením podmienok nároku na jej výplatu a podaním žiadosti o priznanie alebo vyplácanie dávky.

Podľa § 114 ods. 1 zákona o sociálnom poistení nárok na výplatu alebo jej časti sa premlčí uplynutím troch rokov odo dňa, za ktorý dávka alebo jej časť patrili.

Podľa ustanovenia § 66 ods. 1 citovaného zákona sa suma starobného dôchodku určí ako súčin priemerného osobného mzdového bodu, obdobia dôchodkového poistenia získaného ku dňu vzniku nároku na starobný dôchodok a aktuálnej dôchodkovej hodnoty.

Podľa ustanovenia § 64 ods. 6 zákona o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov, aktuálna dôchodková hodnota je dôchodková hodnota, ktorá platí v čase vzniku nároku na výplatu dôchodkovej dávky.

Navrhovateľ dovŕšil vek 60 rokov dňa 20. februára 2004 a keďže v zmysle vyššie citovaných zákonných ustanovení mužovi, ktorý dovŕšil tento vek v období od 1. januára 2004 do 31. decembra 2005 sa dôchodkový vek určí tak, že k veku 60 rokov sa v roku 2004 pripočíta 9 kalendárnych mesiacov, tak navrhovateľ dôchodkový vek podľa zákona o sociálnom poistení dosiahol 20. novembra 2004. Splnil podmienky pre vznik nároku na starobný dôchodok tým, že k uvedenému získal 26 rokov a 3 dni obdobia dôchodkového poistenia a podal si žiadosť o priznanie nároku na starobný dôchodok. Nárok na výplatu dávky starobného dôchodku mu vznikol tri roky späťne od uplatnenia dávky, t. j. od 28. marca

2005, hoci nárok na starobný dôchodok mu vznikol dňa 20. novembra 2004. Nárok na výplatu starobného dôchodku od 20. novembra 2004 do 28. marca 2005 sa navrhovateľovi premlčal jeho zavinením, keďže si nepodal žiadosť o priznanie starobného dôchodku včas, t.j. najneskôr 20. novembra 2007, kedy by tiež dávka bola priznaná tri roky spätne. Zodpovedá pravde tvrdenie navrhovateľa, že nárok na dávku nezaniká uplynutím času. Zaniká však nárok na výplatu dávky, ak je premlčaná, čo zodpovedá zásade istoty v právnom systéme. Občan nemôže žiadať vyplatiť svoj nárok, hoci oprávnený, po akejkoľvek dobe, ale len v dobe, ako to umožňuje príslušný zákon.

Výpočet výšky starobného dôchodku navrhovateľa odporkyňa podrobne uviedla v odôvodňujúcej časti každého z preskúmaných rozhodnutí v tomto predmetnom konaní. K námietkam navrhovateľa, týkajúcich sa výpočtu výšky dávky, je potrebné uviesť, že v zmysle citovaného § 66 ods. 1 zákona o sociálnom poistení ku dňu vzniku nároku na starobný dôchodok navrhovateľa, hodnota priemerného osobného mzdového bodu bola 1,0511, navrhovateľ získal 9 493 dní obdobia dôchodkového poistenia, čo na účely výpočtu starobného dôchodku je 26,0083 rokov dôchodkového poistenia a aktuálna dôchodková hodnota k 28. marcu 2005 podľa § 64 ods. 2 zákona o sociálnom poistení v znení zákona č. 721/2004 Z.z. bola 195,31 Sk. Tak suma starobného dôchodku patriaca za obdobie dôchodkového poistenia do vzniku nároku na starobný dôchodok je 5 340 Sk mesačne. Je určená ako súčin priemerného osobného mzdového bodu, obdobia dôchodkového poistenia a aktuálnej dôchodkovej hodnoty. Priemerný osobný mzdový bod 1,0511 x 26,0083 rokov obdobia dôchodkového poistenia x aktuálna dôchodková hodnota 195,31 Sk = 5 340 Sk mesačne. Obdobie dôchodkového poistenia, rozhodujúce obdobie na výpočet dôchodku, sumy vymeriavacích základov na určenie poistného na dôchodkové poistenie, všeobecné vymeriavacie základy a osobné mzdové body sú uvedené v osobnom liste, ktorý tvorí prílohu rozhodnutia a je jeho neoddeliteľnou súčasťou. K takto vypočítanej výške starobného dôchodku ku dňu 28. marca 2005 boli navrhovateľovi pripočítavané jednotlivé každoročné zákonné zvýšenia starobného dôchodku, naposledy od 1. januára 2009, kedy podľa rozhodnutia odporkyne z 1. júna 2010 bol zvýšený starobný dôchodok navrhovateľa na mesačnú sumu 244,10 €. Z uvedeného je zrejmé, že výška starobného dôchodku navrhovateľa ku dňu 28. marca 2005 bola vypočítaná správne, v súlade so zákonom.

Nemožno súhlasiť s tvrdením navrhovateľa v tom, že postupom súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom, keďže absolútne žiadne predvolanie na pojednávanie, uskutočnené dňa 7. júna 2010 nedostal a tak tvrdenie krajského súdu, že bol na pojednávanie

„riadne predvolaný“, že nezodpovedá skutočnosti. Vec bola prerokovaná v jeho neprítomnosti, a tým nedostal možnosť vyjadriť sa k vykonávaným dôkazom, čím boli hrubo porušené jeho základné práva.

I keď zodpovedá skutočnosti, že krajský súd na preloženie termínu pojednávania z 9. júna 2010 na skorší dátum mohol zvoliť výstižnejšie slová, ako „presúva na skorší termín na deň ..., uskutoční sa dňa ...“, došlo len k administratívnej chybe (bolo vyplnené tlačivo), predsa len navrhovateľ vedel o termíne 7. júna 2010. V odvolaní uvádza, že mu dňa 24. mája 2010 bolo doručené upovedomenie (v spise podľa dátumu na doručenkách ho prevzal 26.5.2010) a tak pokiaľ mal pochybnosti, bol čas si ich prípadne telefonicky ozrejmiť. Dôvod „odročenia“ vzal navrhovateľ humorne, „nejaká sudkyňa z menovanej poradne navštívi Krajský súd v Trnave“, hoci je mu známe, že sudkyne v gynekologickej poradni pre tehotné nepracujú. Vyjadrenie k vykonávaným dôkazom mohol uviesť v osobitnom podaní, prípadne v odvolaní.

Navrhovateľ v odvolaní neuviedol také skutočnosti, ktoré by spochybnili zistený skutkový stav v konaní pred prvostupňovým súdom. Nedoložil ich ani v priebehu odvolacieho konania. Vzhľadom na uvedené, odvolací súd nezistil dôvody na doplnenie dokazovania vo veci, ani na zmenu rozsudku krajského súdu. V odvolacom konaní neboli zistené žiadne pochybenia, ktoré by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej. Nemožno preto vytýkať súdu prvého stupňa, keď napadnuté rozhodnutia odporkyne potvrdil ako vecne správne. Odvolací súd preto rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil ako vecne správny podľa § 219 OSP a v ďalších podrobnostiach poukazuje na jeho správne odôvodnenie.

V odvolacom konaní navrhovateľ nemal úspech, preto mu odvolací súd s poukazom na § 246c ods.1 v spojení s § 224 ods. 1, § 250k ods. 1 a § 142 ods. 1 OSP náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Odporkyňa na náhradu trov konania nemá právo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave dňa 30. júna 2011

JUDr. Ida Hanzelová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :
Mária Kráľová